

Provincie...

T.a.v. de verkenner(s)....

Onderwerp: de toekomst van ons drinkwater

Geachte ...,

Graag vraag ik, nu het formeren van een nieuw bestuur in uw provincie binnenkort begint, namens de tien Nederlandse drinkwaterbedrijven verenigd in Vewin, uw aandacht voor de toekomst van ons drinkwater. De Drinkwaterwet legt alle overheden een belangrijke taak op: zij hebben de zorgplicht voor de openbare drinkwatervoorziening. Zeker provincies spelen een sleutelrol bij het veiligstellen van de toekomst van ons drinkwater.

Beschikbaarheid en kwaliteit van drinkwaterbronnen

Het is van groot belang dat die sleutelrol actief en ambitieus wordt ingevuld door uw provincie. Voor de drinkwatersector zijn de beschikbaarheid en kwaliteit van de bronnen – grond- en oppervlaktewater – essentieel. Beide staan onder toenemende druk en daarbij komt dat het ook steeds lastiger wordt om beschikbare bronnen daadwerkelijk te benutten, onder andere door langdurige vergunningprocedures. In de afgelopen periode hebben de provincies en hun drinkwaterbedrijven vaak plezierig en constructief samengewerkt om de grote uitdagingen het hoofd te bieden. Het is belangrijk om dat te blijven doen.

Alle tien drinkwaterbedrijven hebben al voor 2030 extra productiecapaciteit nodig, in een aantal gevallen al nu of op zeer korte termijn. Het is geenszins zeker dat dit tijdig lukt. Integendeel, drinkwaterbedrijven lopen tegen steeds meer juridische, bestuurlijke en ruimtelijke belemmeringen aan. Zonder snelle actie van betrokken partijen en in het bijzonder ook van de provincie ontstaan in steeds meer regio's knelpunten bij het verzekeren van de drinkwatervoorziening. Daardoor is niet gegarandeerd dat de beoogde nieuwe woningen op korte en lange termijn overal tijdig van drinkwater kunnen worden voorzien (zie [Drinkwatersector slaat alarm: zonder actie meer knelpunten levering drinkwater – Nieuwsberichten Vewin](#)).

Bovendien verslechtert de kwaliteit van drinkwaterbronnen door vervuiling vanuit landbouw, industrie en huishoudens. Daarbij gaat het zowel om langjarige en hardnekkige problemen door belasting van drinkwaterbronnen met bestrijdingsmiddelen en nitraat, maar bijvoorbeeld ook om lozingen van nieuwe, opkomende stoffen. De doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2027 raken buiten bereik en eerder afgesproken kwaliteitsdoelen voor drinkwaterbronnen worden nog steeds niet gehaald.

Voldoende drinkwater van goede kwaliteit

Gelet op de centrale rol die provincies in de komende jaren vervullen bij de uitvoering van rijksbeleid – denk aan de woningbouwplannen, het programma Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX) en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), met als belangrijke rode draad Water en bodem sturend (WBS) – is nu hét moment om deze vraagstukken in uw provincie daadkrachtig aan te pakken. Dit met als basis een brede watertransitie, gericht op een klimaatrobuust watersysteem dat voldoende waterbeschikbaarheid en goede waterkwaliteit verzekert. Water beter vasthouden en water sturend laten zijn voor ruimtelijke beslissingen zijn daarbij essentieel. Hier liggen ook kansen voor succesvolle functiecombinaties, door bijvoorbeeld water vasthouden – ook door betere regulering van

kleine onttrekkingen – te koppelen aan natuur(ontwikkeling) en de bescherming van drinkwaterbronnen. Daarnaast is het zaak in te zetten op bewust en verantwoord watergebruik. Leidraad voor onze gezamenlijke inzet moet zijn dat we geen enkel risico kunnen én mogen nemen met het onder alle omstandigheden voorzien in voldoende drinkwater van goede kwaliteit, nu en in de toekomst.

Voorstellen voor coalitieafspraken

Tegen deze achtergrond bepleiten wij voor uw coalitieafspraken het volgende:

- Geef in de uitwerking van de 'ruimtelijke voorstellen' en de voorbereiding van de 'ruimtelijke arrangementen' (NOVEX) en de 'gebiedsprogramma's' (PPLG's) expliciet aandacht aan de geldende zorgplicht voor de openbare drinkwatervoorziening. Dit betekent dat wordt gezorgd voor voldoende beschikbaarheid van drinkwaterbronnen van goede kwaliteit.
- Bescherm de beschikbaarheid en kwaliteit van bestaande bronnen en zorg dat deze volledig kunnen worden benut. Wijs tijdig nieuwe bronnen aan, bescherm deze en zorg dat ze volledig kunnen worden gebruikt. Zoek hierbij naar geschikte combinaties met extensieve functies als natuur en water vasthouden. Natuur biedt de beste bescherming voor drinkwaterbronnen. Bescherm ook mogelijke toekomstige bronnen in de fase waarin drinkwaterbedrijven verschillende opties voor de toekomst verkennen.
- Verken de mogelijkheden van nieuwe klimaatrobuuste winconcepten en brondiversificatie (van grondwater naar oppervlaktewater of brak water), passend binnen WBS.
- Kom met de drinkwaterbedrijven tot bestuurlijke afspraken over een adaptieve strategie voor de korte en lange termijn. Houd daarbij rekening met de lange termijnen die de investeringsdynamiek van de drinkwatervoorziening kenmerken.
- Neem in de PPLG's een samenhangend en doelgericht maatregelenpakket op, gericht op tijdige KRW-doelrealisatie bij alle kwetsbare winningen voor drinkwater.
- Speel een actieve rol als het gaat om bewust en zuinig drinkwatergebruik en bewustwording rond schone bronnen, bijvoorbeeld door inzet op of steun aan campagnes en door het bevorderen van waterbesparend bouwen.

Meer concreet stellen wij voor:

- Verbeter vergunningverlening voor drinkwatervoorziening:
  - o Bevorder dat bestaande winvergunningen zo goed mogelijk kunnen worden benut;
  - o Bevorder dat procedures voor nieuwe vergunningen sneller worden doorlopen; daarbij gaat het om vergunningen voor aanvullende en alternatieve bronnen;
  - o Geef bij de uitwerking van de stikstofaanpak en de toekenning van stikstofruimte prioriteit aan projecten die essentieel zijn voor de drinkwatervoorziening.
- Leg de door de provincies en drinkwaterbedrijven geïnventariseerde Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) vast en voorziet deze van een passend beschermingsregime; daarbij hoort uitsluiting van mijnbouw (geothermie). Verzeker ook de ruimtelijke reservering en bescherming van (andere) toekomstige bronnen, infiltratiegebieden en buffers voor zoetwater of drinkwater.
- Geef (grondwater)beschermingsgebieden een prioritaire status en merk deze aan als gebieden waar sprake is van een specifieke opgave volgens de Kaderrichtlijn Water die in 2027 gerealiseerd moet zijn.

- Neem de specifieke doelen op voor drinkwaterbronnen waar het gaat om de belasting met nitraat (uit de Bestuursovereenkomst nitraat in grondwaterbeschermingsgebieden) en bestrijdingsmiddelen (uit de Toekomstvisie Duurzame Gewasbescherming 2030).
- Investeer in kennis en capaciteit van de Omgevingsdiensten, vergroot de transparantie van wat er wordt geloosd en bevorder dat de achterstand bij de actualisatie van vergunningen wordt ingelopen, met name waar het gaat om zeer zorgwekkende stoffen.

Tot slot

Wij verzoeken u bij het opstellen van de plannen voor de komende bestuursperiode bovengenoemde punten te betrekken en waar nodig ook afstemming over provinciegrenzen heen te zoeken. Ook vragen wij u de zorgplicht voor de drinkwatervoorziening zo te interpreteren dat deze betrekking heeft op de drinkwatervoorziening aan huishoudens én bedrijven.

De drinkwaterbedrijven in uw provincie – namen – kijken uit naar een voortgezette goede samenwerking, zullen graag nadere informatie verstrekken over de specifieke situatie en opgaven in uw provincie en zijn klaar om een actieve bijdrage te leveren aan het opstellen én uitvoeren van de gebiedsgerichte uitwerking en het leggen van de ruimtelijke puzzel in uw provincie. Wij roepen u daarom op nader in gesprek te gaan met uw drinkwaterbedrijven. Zo werken we samen aan de toekomst van ons drinkwater!

Ik wens u veel succes met uw werkzaamheden in de komende periode.

Met vriendelijke groet,

Peter van der Velden

Voorzitter